

**Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут**

ПЕТЕЧЕЛ О.Ю.

**ЕТИКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ПРАВООХОРОННОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Методичні вказівки для самостійної роботи
здобувачів першого курсу денної та заочної форми здобуття вищої освіти
ОПП «Правоохоронна діяльність»
спеціальності К9 Правоохоронна діяльність

Івано-Франківськ, 2026

Схвалено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №2 від 25 вересня 2025 року).

Затверджено на засіданні науково-методичної ради Навчально-наукового Юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №4 від 23 лютого 2026 року).

Рекомендовано до друку Вченою радою навчально-наукового Юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №__ від _____ 2026 року).

Рецензенти:

Медицький І.Б., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри правоохоронної діяльності Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету ім. В. Стефаника

Козич І.В., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету ім. В. Стефаника

Петечел О. Ю. Етика та психологія правоохоронної діяльності: Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів першого курсу денної та заочної форми здобуття вищої освіти ОПП «Правоохоронна діяльність» спеціальності К9 Правоохоронна діяльність. Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2026.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально-наукового юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для підготовки до семінарських занять з навчальної дисципліни «Етика та психологія правоохоронної діяльності», підготовки та здачі заліку. Методичні вказівки містять: завдання до самостійної роботи, які включають короткі методичні рекомендації, що полегшить підготовку питань, перелік питань, які виносяться на самостійне опрацювання, контрольні питання для перевірки знань.

Методична розробка призначена для студентів та викладачів.

© Петечел О.Ю., 2026 рік
© Карпатський національний університет ім. В.Стефаника, 2026 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	10
3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	17
4. СПИСОК ДЖЕРЕЛ	24

ВСТУП

В Навчально-науковому Юридичному інституті навчальна дисципліна «Етика та психологія правоохоронної діяльності» вивчається протягом 1-го навчального семестру в обсязі 90 годин.

Метою викладання дисципліни «Етика та психологія правоохоронної діяльності» є вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів знань про поняття і положень етики та психології правоохоронної діяльності, оволодіння навичками роботи з літературою у галузі етики, психології та юриспруденції, вивчення психологічних аспектів правоохоронної діяльності, психологічні особливості особистості правоохоронця, правил комунікації.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні здобути:

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та тендерних проблем;
- ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення;
- ЗК9. Здатність працювати в команді;
- ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності:

СК1. Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій;

СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ;

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел;

СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;

СК6. Здатність у межах своєї компетенції забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особи та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми, незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів;

СК7. Здатність у межах своєї компетенції ефективно забезпечувати публічну (громадську) безпеку та порядок, у тому числі під час масових правопорушень, запобігати та протидіяти домашньому насильству;

СК8. Здатність ефективно застосовувати сучасну техніку та інформаційні технології, використовувати технічні засоби, спеціалізовані інформаційно-пошукові системи, бази та банки даних, а також відповідне програмне забезпечення для захисту прав і свобод людини, власності, суспільних відносин від протиправних посягань;

СК9. Здатність надавати правоохоронні послуги;

СК10. Здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень;

СК11. Здатність визначати особу правопорушника, аналізувати кількісні та якісні показники злочинності;

СК12. Здатність забезпечувати відповідно до посадових обов'язків охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності;

СК14. Здатність правомірно застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми з дотриманням стандартів особистої безпеки, а також надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу;

СК15. Здатність здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система;

СК16. Здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури;

СК17. Здатність забезпечувати охорону державної таємниці та працювати з носіями інформації з обмеженим доступом;

СК18. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення правопорушення;

СК19. Здатність здійснювати взаємодію з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони, у тому числі при усуненні потенційних та реальних загроз державному суверенітету та територіальній цілісності держави.

Програмні результати навчання

РН1. Розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

РН2. Вести міжособистісний діалог та превентивну комунікацію з метою виконання завдань професійної діяльності.

РН6. Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності.

PH 12. Адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також у разі ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психологічного навантаження.

PH 14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

PH15. Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни «Етика та психологія правоохоронної діяльності» завершується проведенням заліку з усіх тем дисципліни.

Іншими формами контролю є аналіз та оцінка виступів студентів на практичних заняттях, написання самостійних та контрольних робіт, підготовка рефератів, схем, діаграм на визначені теми.

Під час вивчення навчальної дисципліни студент повинен вивчити рекомендовану літературу, нормативно-правові акти. Вивчивши дисципліну, студент повинен вміти самостійно та з допомогою фахівців-психологів використовувати психологічні знання в практичній діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема №1

Юридична психологія як наука.

Предмет юридичної психології. Система юридичної психології. Напрямки розвитку юридичної психології. Зв'язок юридичної психології з іншими науками. Методи юридичної психології. Класифікація методів юридичної психології. Історія розвитку юридичної психології.

Тема №2

Психологічні особливості правоохоронної діяльності

Психологічна структура правоохоронної діяльності: пізнавальна, конструктивна, комунікативна, організаційна, профілактична, засвідчувальна. Юридичні професіограми. Структура професіограми дізнавача.

Тема №3

Психологія особистості правоохоронця.

Психологічні особливості особистості правоохоронця. Індивідуально-типологічні якості особистості правоохоронця. Професійна компетентність правоохоронця. Професійна мотивація. Професійна адаптація. Професійна деформація.

Тема №4

Психологія правопорушення та правопорушника.

Мотиви правопорушень. Причини та умови вчинення правопорушень. Психологічні наслідки вчинення правопорушень. Поняття та ознаки афекту. Поняття особистості правопорушника. Причини формування особистості правопорушника. Структура особистості правопорушника. Психологічні особливості неповнолітніх правопорушників.

Тема №5

Психологічна характеристика злочинних груп.

Поняття групи, її види. Поняття злочинної групи та їх класифікація. Психологічна характеристика злочинної групи. Психологічні особливості злочинних груп різних вікових груп та різного спрямування. Психологічна характеристика організованої злочинності.

Тема №6

Психологія досудового розслідування.

Психологічні особливості досудового розслідування. Психологічні особливості особи дізнавача та слідчого. Психологія огляду місця події. Психологія допиту. Психологія очної ставки. Психологія пред'явлення до впізнання. Психологія обшуку.

Тема №7

Психологічні особливості окремих напрямків правоохоронної діяльності

Психологічні основи забезпечення громадського порядку. Психологічні аспекти проведення діалогу (комунікації). Психологічні особливості правоохоронної діяльності при запобіганні та протидії булінгу. Психологічні особливості правоохоронної діяльності при запобіганні та протидії домашнього насильства.

Тема №8

Психологія оперативно-розшукової діяльності.

Поняття оперативно-розшукової діяльності. Психологія особистості оперативного працівника. Психологічна структура оперативно-розшукової діяльності. Психологічні прийоми оперативно-розшукової діяльності. Психологія об'єктів оперативно-розшукової діяльності.

Тема №9

Етика правоохоронної діяльності та культура професійного спілкування.

Поняття етики. Професійна етика у діяльності правоохоронних органів. Нормативне забезпечення професійної етики правоохоронця. Поняття спілкування. Поняття професійного спілкування та його структура. Культура професійного спілкування. Конфлікти в процесі професійного спілкування.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 1: Юридична психологія як наука.

Методичні рекомендації: Самостійна підготовка до даної теми передбачає більш глибоке вивчити питання семінарського заняття. Зокрема, студент повинен детальніше проаналізувати історію розвитку юридичної психології та визначити основні етапи сучасного розвитку юридичної психології, назвавши відомих представників даної науки. Слід також схематично зобразити систему юридичної психології. На прикладах студент повинен проілюструвати застосування методів юридичної психології. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Рання історія юридичної психології.
2. Становлення юридичної психології.
3. Історія юридичної психології в XX столітті.
4. Історія розвитку юридичної психології в Україні.
5. Сучасна юридична психології та основні напрямки її розвитку.
6. Судова психологія.
7. Кримінальна психологія.
8. Пенітенціарна психологія.
9. Правова психологія.
10. Методи наукового дослідження.
11. Методи вивчення особистості.
12. Методи психологічного впливу.

Рекомендована література:

п. 3,5,11,13,15,18,20,23,30,32,32,33,34 із списку джерел.

Тема №2. Психологічні особливості правоохоронної діяльності

Методичні рекомендації: В процесі самостійної підготовки даної теми навчальної дисципліни студенту слід в першу чергу з'ясувати поняття діяльності та його ознаки та на цій основі дати визначення поняттю юридична діяльність. Студент повинен дослідити як основні так і додаткові компоненти структури юридичної діяльності, при цьому на прикладах слід проілюструвати той чи інший компонент. Крім цього, потрібно приділити увагу професіограмам основних професій юриспруденції, при цьому має бути визначено загальний план аналізу кожної з професій. При підготовці до заняття студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Опишіть структуру професіограми слідчого.
2. Опишіть структуру професіограми дізнавача.
3. Опишіть структуру професіограми патрульного поліції.
4. Проведіть порівняльний аналіз професій у правоохоронній діяльності.

Рекомендована література:

п. 3,5,7,11,13,15,19,20,25,29,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №3. Психологія особистості правоохоронця.

В процесі самостійної підготовки даної теми навчальної дисципліни студенту слід в першу чергу з'ясувати основні морально-психологічні характеристики правоохоронця, їх значення для реалізації професійної діяльності. Крім цього, потрібно приділити увагу негативним процесам деформації правоохоронця, проблемам професійної адаптації. При підготовці до заняття студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях,

при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Зобразіть схематично морально-психологічні якості особистості правоохоронця.
2. Проілюструйте на прикладах способи перевірки компетентності правоохоронця.
3. Проілюструйте на прикладах способи професійної адаптації правоохоронця.
4. Проілюструйте на прикладах прояви професійної деформації правоохоронця.
5. Проілюструйте на прикладах способи та прийоми подолання професійної деформації правоохоронця.

Рекомендована література:

п. 3,5,7,9,11,13,15,19,20,25,29,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №4. Психологія правопорушення та правопорушника.

Методичні рекомендації: Самостійне вивчення даної теми передбачає глибокий аналіз теорій та концепцій, що пояснюють виникнення злочинної поведінки, що існували на різних етапах історичного розвитку юридичної психології. Аналіз даних теорії має проходити через призму можливої адаптації їх до сучасного суспільства. Окрему увагу слід приділити вивченню етапів формування злочинної поведінки, зокрема, мотиваційному етапу. Більш детальніше слід вивчити питання афекту, а саме: види, ознаки, відмінності від інших суміжних станів. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Концепції причин злочинної поведінки.
2. Етапи формування злочинної поведінки.

3. Мотиваційний етап.
4. Фізіологічний та патологічний афект: характеристика емоційних станів.
5. Біологічне та соціальне в особистості злочинця.
6. Зобразіть схематично структуру особистості злочинця.
7. Практичне значення класифікації злочинних типів.

Рекомендована література:

п. 3,5,6,8,11,13,15,16,20,21,28,30,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №5: Психологічна характеристика злочинних груп.

Методичні рекомендації: Самостійна підготовка даної теми навчальної дисципліни передбачає засвоєння студентом знань про внутрішньогрупову структуру груп різних видів. Слід додатково з'ясувати та на прикладах проілюструвати вплив таких явищ як конформізм та кругова порука. При цьому особливу увагу слід звернути на особу лідера та опозиціонера, їх роль в діяльності групи. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Конформізм: поняття, ознаки та характеристика явища.
2. Кругова порука: характеристика явища.
3. Роль лідера в діяльності злочинної групи.
4. Викриття злочинних груп: психологічні аспекти.

Рекомендована література:

п. 3,5,6,11,13,15,16,20,21,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №6. Психологія досудового розслідування.

Методичні рекомендації: Самостійне вивчення даної теми передбачає більш глибоке вивчення окремих психологічних аспектів проведення слідчих дій. Так, особливу увагу слід приділити вивченню методів психологічного тиску при

проведенні слідчих дій, межі допустимості їх застосування. Крім того, слід вивчити прийоми налагодження психологічного контакту. Студент повинен проілюструвати на прикладах використання тих чи інших прийомів чи методів. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Етапи проведення допиту.
2. Методи психологічного впливу.
3. Прийоми налагодження психологічного контакту.
4. Етапи обшуку.
5. Етапи впізнання.

Рекомендована література:

п. 1,5,11,13,15,17,20,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №7. Психологічні особливості окремих напрямків правоохоронної діяльності

Методичні рекомендації: Підготовка до самостійної роботи передбачає дослідження окремих напрямків правоохоронної діяльності. При самостійній підготовці даної теми заняття необхідно більш глибоко вивчення окремих психологічних аспектів окремих напрямків такої діяльності. Крім того, слід вивчити прийоми здійснення окремих напрямків роботи правоохоронця. Студент повинен проілюструвати на прикладах використання тих чи інших прийомів чи методів. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Проілюструйте окремі конфліктні ситуації при охороні громадського порядку. Запропонуйте способи та прийоми їх вирішення.

2. Змодельуйте кілька ситуацій проведення діалогу, визначте сильні та слабкі сторони в процесі комунікації.
3. Зобразіть схематично структуру булінгу та ролі учасників.
4. Запропонуйте програму запобігання домашньому насильству з врахуванням ролі правоохоронця.

Рекомендована література:

п. 3,5,7,11,13,15,20,25,29,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №8. Психологія оперативно-розшукової діяльності.

Методичні рекомендації: Самостійне вивчення даної теми студентом передбачає більш глибоке дослідження суті та змісту оперативно-розшукової діяльності. При цьому слід з'ясувати законодавче забезпечення оперативно-розшукової діяльності. Слід приділити увагу окремим психологічним прийомам оперативно-розшукової діяльності. Студент повинен проілюструвати на прикладах використання тих чи інших прийомів чи методів. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Нормативно-правове забезпечення оперативно-розшукової діяльності.
2. Криміналістичні аспекти оперативно-розшукової діяльності.
3. Професіограма оперативного працівника.
4. Проілюструйте на прикладах психологічні прийоми оперативно-розшукової діяльності.

Рекомендована література:

п. 2,5,7,11,13,15,20,27,31 із списку джерел.

Тема №9. Етика правоохоронної діяльності та культура професійного спілкування.

Методичні рекомендації: Самостійне вивчення даної теми студентом передбачає більш глибоке дослідження суті та змісту професійної етики та комунікації. В ході підготовки слід вивчити структуру комунікації, правила спілкування на професійному рівні, їх нормативному забезпеченні, неформальних правил та прийомів. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Схематично проілюструйте структуру комунікаційного процесу.
2. Назвіть основні правила професійної етики та охарактеризуйте їх.
3. Проаналізуйте чинне законодавство щодо професійної етики, запропонуйте зміни та доповнення, обґрунтуйте їх.
4. Назвіть основні конфлікти в процесі професійного спілкування, запропонуйте способи їх вирішення.

Рекомендована література:

п. 3,4,5,11,13,14,15,20,29,31,32,33,34 із списку джерел.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 1: Юридична психологія як наука.

Методичні рекомендації: Самостійна підготовка до даної теми передбачає більш глибоке вивчити питання семінарського заняття. Зокрема, студент повинен детальніше проаналізувати історію розвитку юридичної психології та визначити основні етапи сучасного розвитку юридичної психології, назвавши відомих представників даної науки. Слід також схематично зобразити систему юридичної психології. На прикладах студент повинен проілюструвати застосування методів юридичної психології. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Поняття, предмет та об'єкт юридичної психології.
2. Система юридичної психології.
3. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.
4. Методи юридичної психології та їх класифікація.
5. Історія розвитку юридичної психології:
 - А) Рання історія юридичної психології.
 - Б) Становлення юридичної психології.
 - В) Історія юридичної психології в ХХ столітті.
 - Г) Історія розвитку юридичної психології в Україні.

Рекомендована література:

п. 3,5,11,13,15,18,20,23,30,32,32,33,34 із списку джерел.

Тема №2. Психологічні особливості правоохоронної діяльності

Методичні рекомендації: В процесі самостійної підготовки даної теми навчальної дисципліни студенту слід в першу чергу з'ясувати поняття діяльності

та його ознаки та на цій основі дати визначення поняттю юридична діяльність. Студент повинен дослідити як основні так і додаткові компоненти структури юридичної діяльності, при цьому на прикладах слід проілюструвати той чи інший компонент. Крім цього, потрібно приділити увагу професіограмам основних професій юриспруденції, при цьому має бути визначено загальний план аналізу кожної з професій. При підготовці до заняття студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Опишіть структуру професіограми слідчого.
2. Опишіть структуру професіограми дізнавача.
3. Опишіть структуру професіограми патрульного поліції.
4. Проведіть порівняльний аналіз професій у правоохоронній діяльності.

Рекомендована література:

п. 3,5,7,11,13,15,19,20,25,29,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №3. Психологія особистості правоохоронця.

В процесі самостійної підготовки даної теми навчальної дисципліни студенту слід в першу чергу з'ясувати основні морально-психологічні характеристики правоохоронця, їх значення для реалізації професійної діяльності. Крім цього, потрібно приділити увагу негативним процесам деформації правоохоронця, проблемам професійної адаптації. При підготовці до заняття студенту необхідно відповісти на додаткові контрольні запитання. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Психологічні особливості особистості правоохоронця.

2. Індивідуально-типологічні якості особистості правоохоронця.
3. Професійна компетентність правоохоронця.
4. Професійна мотивація.
5. Професійна адаптація.
6. Професійна деформація.

Рекомендована література:

п. 3,5,7,9,11,13,15,19,20,25,29,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №4. Психологія правопорушення та правопорушника.

Методичні рекомендації: Самостійне вивчення даної теми передбачає глибокий аналіз теорій та концепцій, що пояснюють виникнення злочинної поведінки, що існували на різних етапах історичного розвитку юридичної психології. Аналіз даних теорії має проходити через призму можливої адаптації їх до сучасного суспільства. Окрему увагу слід приділити вивченню етапів формування злочинної поведінки, зокрема, мотиваційному етапу. Більш детальніше слід вивчити питання афекту, а саме: види, ознаки, відмінності від інших суміжних станів. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Психологічні причини протиправної поведінки.
2. Поняття мотиву, його види та етапи формування.
3. Поняття афекту, ознаки та види.
4. Психологічні наслідки вчиненого правопорушення.
5. Поняття особистості правопорушника. Причини формування особистості злочинця.
6. Структура особистості правопорушника.
7. Психологічні особливості неповнолітніх правопорушників.

Рекомендована література:

п. 3,5,6,8,11,13,15,16,20,21,28,30,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №5: Психологічна характеристика злочинних груп.

Методичні рекомендації: Самостійна підготовка даної теми навчальної дисципліни передбачає засвоєння студентом знань про внутрішньогрупову структуру груп різних видів. Слід додатково з'ясувати та на прикладах проілюструвати вплив таких явищ як конформізм та кругова порука. При цьому особливу увагу слід звернути на особу лідера та опозиціонера, їх роль в діяльності групи. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Поняття групи, її види та характеристики.
2. Поняття злочинної групи.
3. Психологічна характеристика злочинних груп.
4. Класифікація злочинних груп.
5. Психологія організованих злочинних груп.

Рекомендована література:

п. 3,5,6,11,13,15,16,20,21,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №6. Психологія досудового розслідування.

Методичні рекомендації: Самостійне вивчення даної теми передбачає більш глибоке вивчення окремих психологічних аспектів проведення слідчих дій. Так, особливу увагу слід приділити вивченню методів психологічного тиску при проведенні слідчих дій, межі допустимості їх застосування. Крім того, слід вивчити прийоми налагодження психологічного контакту. Студент повинен проілюструвати на прикладах використання тих чи інших прийомів чи методів. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на

семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Етапи проведення допиту.
2. Методи психологічного впливу.
3. Прийоми налагодження психологічного контакту.
4. Етапи обшуку.
5. Етапи впізнання.

Рекомендована література:

п. 1,5,11,13,15,17,20,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №7. Психологічні особливості окремих напрямків правоохоронної діяльності

Методичні рекомендації: Підготовка до самостійної роботи передбачає дослідження окремих напрямків правоохоронної діяльності. При самостійній підготовці даної теми заняття необхідно більш глибоко вивчення окремих психологічних аспектів окремих напрямків такої діяльності. Крім того, слід вивчити прийоми здійснення окремих напрямків роботи правоохоронця. Студент повинен проілюструвати на прикладах використання тих чи інших прийомів чи методів. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Психологічні основи забезпечення громадського порядку.
2. Психологічні аспекти проведення діалогу (комунікації).
3. Психологічні особливості правоохоронної діяльності при запобіганні та протидії булінгу.
4. Психологічні особливості правоохоронної діяльності при запобіганні та протидії домашнього насильства.

Рекомендована література:

п. 3,5,7,11,13,15,20,25,29,31,32,33,34 із списку джерел.

Тема №8. Психологія оперативно-розшукової діяльності.

Методичні рекомендації: Самостійне вивчення даної теми студентом передбачає більш глибоке дослідження суті та змісту оперативно-розшукової діяльності. При цьому слід з'ясувати законодавче забезпечення оперативно-розшукової діяльності. Слід приділити увагу окремим психологічним прийомам оперативно-розшукової діяльності. Студент повинен проілюструвати на прикладах використання тих чи інших прийомів чи методів. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Поняття оперативно-розшукової діяльності.
2. Психологія особистості оперативного працівника.
3. Психологічна структура оперативно-розшукової діяльності.
4. Психологічні прийоми оперативно-розшукової діяльності.
5. Психологія об'єктів оперативно-розшукової діяльності.

Рекомендована література:

п. 2,5,7,11,13,15,20,27,31 із списку джерел.

Тема №9. Етика правоохоронної діяльності та культура професійного спілкування.

Методичні рекомендації: Самостійне вивчення даної теми студентом передбачає більш глибоке дослідження суті та змісту професійної етики та комунікації. В ході підготовки слід вивчити структуру комунікації, правила спілкування на професійному рівні, їх нормативному забезпеченні, неформальних правил та прийомів. Перевірка виконання самостійної роботи студентами здійснюється на семінарських заняттях, при написання реферативних повідомлень

на вказану тему, виконання контрольних робіт, а також складанні заліку по дисципліні.

Питання для додаткового вивчення

1. Поняття етики.
2. Професійна етика у діяльності правоохоронних органів.
3. Нормативне забезпечення професійної етики правоохоронця.
4. Поняття спілкування.
5. Поняття професійного спілкування та його структура.
6. Культура професійного спілкування.
7. Конфлікти в процесі професійного спілкування.

Рекомендована література:

п. 3,4,5,11,13,14,15,20,29,31,32,33,34 із списку джерел.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Алексейчук В. І. Огляд місця події: тактика і психологія. Монографія. Х. Апостіль. 2011. 230 с.
2. Барко В.І. Психологічне супроводження оперативно-розшукової діяльності. Навчальний посібник. К. КНТ. 2008. 96с.
3. Бедь В. В. Юридична психологія. Навч. посіб. 2-ге вид., доп. і переробл. К. МАУП 2004. 436 с.
4. Берестенко О. Г. Культура професійного спілкування. навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форм навчання всіх спец. гуманіт. профілю. Луганськ. Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка». 2013. 299с.
5. Бочелюк В. Й. Юридична психологія. Навч. посіб. К. 2020. 334с.
6. Будіянський М.Ф. Кримінальна психологія. Навчальний посібник. Вид. 3-є, доп. Одеса. Фенікс. 2011. 382с.
7. Гуменюк Л.Й., Сулятицький І.В. Психологія професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ. Навчальний посібник. Львів. ЛьвДУВС, 2011. 648 с.
8. Ємець Ю. І. Вчинення злочину неповнолітніми як обставина, що пом'якшує покарання: психолого-юридична сутність. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 19.00.06. К. 2010. 18 с.
9. Землянська О. В. Особистість як суб'єкт правосвідомості та об'єкт судово-психологічної експертизи. Автореф. дис. ... д-ра психол. наук :19.00.06. Х. 2010. 34с.
10. Казміренко В. О. Юридико-психологічна характеристика розбою. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 19.00.06. К. 2011. 18 с.
11. Казміренко Л.І., Моїсєєв Є.М. Юридична психологія. К. КНТ. 2007.
12. Калашнік В.О. Психолого-юридична характеристика хуліганства. Автореф. дис... канд. юрид. наук: 19.00.06. К. 2009. 16 с.
13. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія. Підручник. 4-те вид., перероб. і доп. Х. Право. 2025. 280 с.
14. Кацавець Р.С. Професійна етика юриста. Навчальний посібник. К. Алерта. 2022. 246с.

15. Кацавець Р.С. Юридична психологія. Навчальний посібник. К. Алерта. 2023. 294с.
16. Кацавець Р.С. Кримінальна психологія. Навчальний посібник. К. Алерта. 2019. 122с.
17. Костицький М.В. Судова психологія. Навч. посіб. для вищ. навч. закл. Чернівці. Рута. 2013. 495с.
18. Костицький М.В. Філософські та психологічні проблеми юриспруденції. Чернівці. Рута. 2008.
19. Кудерміна О.І. Психологія особи як суб'єкта правоохоронної діяльності. Монографія. Чернівці. Наші книги. 2012. 415 с.
20. Максименко С.Д. Юридична психологія. Підруч. для студентів та курсантів юрид. та психол. спец. ВНЗ. Київ. Слово. 2018. 446с.
21. Медведєв В.С. Кримінальна психологія. Підручник. К. Атіка, 2004. 368с.
22. Петечел О.Ю. Булінг: юридико-психологічний аналіз та запобігання. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. Збірник наукових статей. 2019. Випуск 49. С. 259-263.
23. Петечел О. Ю. Запобігання та протидія домашньому насильству: окремі аспекти. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства. 2021. № 56. С. 126-135.
24. Петечел О.Ю. Використання спеціальних психологічних знань щодо неповнолітніх учасників досудового розслідування. Монографія. Івано-Франківськ. 2012.
25. Психологія у професійній діяльності поліції. Навч. посіб. За заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків. 2018. 426 с.
26. Ребуха Л. З. Психологічна експертиза: технологія та процедура проведення. Навчальний посібник. Тернопіль. Економічна думка. 2008. 128с.
27. Розов В.І. Психологія оперативно-розшукової діяльності в схемах та таблицях. К. КНТ. 2022. 148с.
28. Савка І. М. Установка як чинник кумулятивного фізіологічного афекту у судово-експертному дослідженні. Автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06. К. 2010. 18 с.

29. Хлонь О. Ефективність професійної правоохоронної діяльності, як запорука формування правосвідомості молоді. *Вісник Національного університету оборони України*, 64(6). 2022. С. 144–153. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2021-64-6-144-153>
30. Ювенальна юридична психологія. Навч. посіб. О. О. Кочемировська, А. А. Гришко. Х. ХАІ. 2010. 36с.
31. Юридична психологія. Підручник. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєв. К.: КНТ, 2007. 360с.
32. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями. Навч. посіб. Заг. ред. Л.І. Казміренко, Є. М. Моїсеєва. К. КНТ. 2008. 152 с.
33. Юридична психологія. Словник. Довідкове видання. За заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. Вид. 2-е, уточ. та доп. К. КНТ. 2008. 224с.
34. Юридична психологія. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. О.Є. Самойлов, М.С. Корольчук, В.М. Корольчук, С.М. Миронець, Г.М. Ржевський. К. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2015. 432 с.
35. Яковенко С. І. Злочинність неповнолітніх: причини, наслідки та шляхи запобігання. Навчальний посібник. К. 2006. 259с.
36. Oleksii Yu PETECHEL, Yuliia V KERNIAKEVYCH-TANASIICHUK, Volodymyr M VAZHYNISKYI, Mariia O KRASII. Criminological Characteristics of Juvenile Aggression. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, [S.l.], v. 10, n. 8, p. 2462 – 2474, dec. 2019. doi: [https://doi.org/10.14505/jarle.v10.8\(46\).24](https://doi.org/10.14505/jarle.v10.8(46).24).